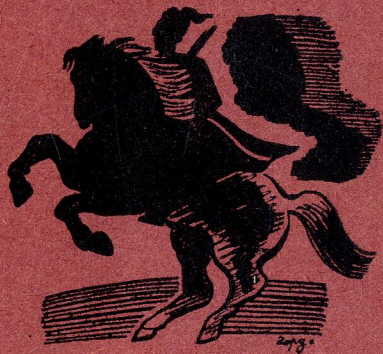

6640

Л. ОТАМАНЕЦЬ

БАЗАР

ПОЕМА

Л Ъ В І В

10
Л. ОТАМАНЕЦЬ

Б А З А Р

ПОЕМА

85827

В-во „Книгар”

Львів

1938

Ш5(2=Уи)5-651

*Друзям молодости моєї
присвячує
автор.*

*Друковано 2.000 примірників.
В друкарні „Слово“ Львів, Чацького 6. Тел. 276-24.*

I.

Три дні уже шумлять вітри
І б'є крутіж і метелиця,
І стих в степу обозів скрип,
І небо вже не багряниться...

Впав Соколовський на ріллі —
Хорунжий молодий, завзятий —
І Стефанишин тридцять літ
Розпняв на колесі гармати...

Вже Коростень у далині...
Як сон світаңку скоростріли,
Як сон розбуджені вогні
І лави в штурмі заанімілі.

Як сон, як сон... Десь там лежать
Товариші — брати сміливі...
Дорогами сніги біжать,
Запінились грізні гриви.

І десь кричить в нутрі — Кричить —
Літає в синім ескадроні:

— Чи не даремно згине чин
І серце скривлене схолоне?...

— Чи не даремно зняли ми
Вогні, пожари серед степу,
Й несли під клекоти сурми
Скрижалі гетьмана Мазепи?...

— Чи не даремно на шляхах
На цвітах сяла кров гаряча
І тиха радість на очах
Захоплених, палких хлоп'ячих?!..

О, ні! — Вогні в серця вдихніть!...
Напроти бурі груди дужі!
Напроти бурі засурміть,
Хай степ буде дзвінкий, райдужний!

Це синеокий отаман
Шаблюкою як змії кривою
На воронім коні степам
Сказав знов запалать сурмою...

Ось тихне вже страшна крутіж —
Вперед ізнову йдуть обози,
І розхилився вже простір —
І небо, синява й морози.

Знов кличуть, кличуть: в долину!
Там мріє злотоверхий Київ, —
Там брат упав, в огнях заснув...
Монгол у крові руки має.

І знову, знов скриплять вози,
Ідуть ясні степом колони...
Як небо встелить килим зір
Гармати над Дніпром застогнуть!...

І залопочуть прапори
У синяві і хуртовині,
І зійде Михайл згори
У саяві злotosинім...

II.

Ідуть. Гримлять броневики.
Ворожий шал. Ніхто не спинить!
О, не страшні вогні — штики...
Стяги співають жовтосині!

І вітер тугий груди б'є...
Над Россю вже повстання кличе,
А серце синю далеч п'є,
Розспіване і бунтівниче...

І стеляться навкруг шляхи
Засіяні вони криваво...
Впав Мінаківський у сніги...
Вперед ідуть хоробрі лави!...

Не спинить їх ніхто... ніхто!
Злітають рейки й семафори...
— На Київ! — кличе із хрестом
Апостол в синім омофорі...

III.

Закрилася ясна блакить...
Закостеніла на морозі.
Як змора в далі вершники, —
Списи рядам і небу грозять.

Скиглять, шумлять вітри в полях...
І грізно — грізно дмуть снігами,
Нема шляхів й нема села
Лиш заметіль реве з безтями.

Куди? Куди іти? — назад —
Вертать?.. О, ні! Вертать, ніколи!...
Вперед, вперед упертий ряд —
Несе степам стяг волі.

Хоч всюди смерть глядить на них,
У серці радість — перемога —
І бурі подих вогняний
Для всіх одна — ясна дорога.

Брати: отаман і козак —
Куліш із казана одного, —
Одна постеля у снігах
Один закон, одного Бога.

Одна далінь й земля свята...
І звук один ясної зброї...
І всі умруть в борні в житах
На вістрях з вічності спокоєм.

Із радістю в палких очах.
І срібне і крилате: Слава!
Горіти буде на шаблях
В атаках буряних, кривавих...

IV.

Гримить кривавий бій... Гримить...
Вже п'ять сотень лягло під лісом,
Вже п'ять сотень і серцем і грудьми
Згоріли на шаблях, на списках.

Гримить... На смерть і на життя
Йде бій. І сніг збагрився кров'ю.
Упав вже жовто-синій стяг —
На шляху чорнім під горою...

Зжахнулось небо і блакить...
Здвинулося, сховалось сонце —
За бір, за тихий ліс стрункий,
Щоб не дивитися на злочин:

Ось синій степу ескадрон
Розстріляний лежить на полю —
І прапор стоптаний колон
Вже неба й вихрів не проколе...

Радіє ворог і сурмить
На всі шляхи, на всі дороги...
Радій, прокляттями грими
Криваву лютість — перемогу.

Грими! Ще не кінець борні!...
Ще грають штурмом скоростріли...
Гримлять гранати... У вогні
Знялись на бій колони смілі...

І синій стяг піднявся знов
Над простором грізним й лопоче
Крильми ясними юна кров
Салютами під Бором Вовчим.

О, дорого життя продасть
Своє — Свої стяги бойові
Колона горда, молода —
Колона пробойова!...

Он там, де ліс схилювся в бір,
Де шлях йде на Звіздаль, Лотоки
Йде знову, знов скажений бій —
Скажений, гордий і жорстокий.

І котяться вділ вершники —
У сніг клякають дикі коні...
Вогнем гримлять натачанки —
Морозним проблиском холонуть.

Співає скоростріл — гримить...
І небу і світам голосить
За що припав козак грудьми
На вогнянім покосі...

О, не злякає дикий вал
Злих, п'яних лиць — грізних жорстоких...
У серці синя степу даль
Співає і голубить шовком...

Співає... тихне скоростріл.
І ранок тихне, сріблом плаче...
Впав кулеметчик в чорний рів —
Сім куль у серці — сім гарячих.

Ще лиш хоробрий Дараган
Зубами рве бант кулемета.
О, лютий, враже — встань! —
Співає вогняная лента! —

Останній це набій уже...
Буде до неба рокотати —
І в заграві новій пожеж
Благословлятиме ним мати...

Буде він день... буде він ніч.
І соняшні ясні блакити, —
Як прийде люта з ніччю січ —
Буде він дня і волі щитом...

Кінець, кінець уже змагу.
Замовк і Дараган хоробрий —
Порубаний лежить в снігу,
Порубаний, ясний і гордий...

О, йдіть, кати! Сто в серце вістр!...
Сто куль!... І сто ножів запхайте...
Усю жорстокість, і всю злість
Свою! І підлість і гармати...

Над синім степом сяє кров...
Та кров свята і сині міти —
І синя сонця коругов
Будуть усе цвісти й горіти!...

Звіздадь, Базар, Голубієвичі —
І стомлені ліси в тумані
Сховають громові мечі
Пощерблені у цім змаганні.

Щоб знов в майбутності піднять
На люті жертви-перебої —
Піднять і закувать в огнях
На змаг жорстокий із тобою!

V.

Ось-ось і знову ряд ваш смілий, впертий —
Такий, як вчора в Вовчій Борі був,
(Де смерть-життя рішити боротьбу...)
Твердий і мовчазний в обличчі смерти

Стоїть грізний над чорним долом смерти,
(О, не страшний московський вам обух!...)
На вашій крові виросте знов бунт
І впаде ката син жахом роздертий

Ось тут.. і там — в тайзі, в грязькім болоті —
На берегах Печори і Клязьми:
Базар! — розіскриться на лентях кольта...

Вже триста і п'ятьдесятьдев'ять сотень
За гомоном вогненної сурми
Відплатою у простори покотить...

* * *

Не жах, не жах... не смерть і не тривога
У вашім серці — щирім, молодім.
Хоч впадете за мент в болоті тім
Під дулом спініним, грізним тринога.

Ви не поклонетеся злому богу
В нещадній і жорстокій січі тій —
Не кинете катам до ніг: Простіть! — —
О, ні! — Це ж ваша світла перемога.

Дивіться: з полум'яним криком серця
Стоїть навкруг відроджене село
У вашій крові чистій і без змази...

І прийде день і сальвами займеться
Ось це блакитне небо за селом,
Блакитне небо, що дрижить з образи!

Ви сміло й переможно ждете сальви
О, груди випняті, як лук! — як щит
Ясне чоло: Стріляй! Стріляй! — кричить,
Нові незборені повстануть лави! —

У заграв куряві, у сяйві слави
Ваш ескадрон оновлений промчить, —
Ось тут над Базаром і... заgrimить
Розплатою в степах — в танку кривавім!

Стріляй! стріляй! — Скоріш, прелютий, кате!
Скоріш! Чого ж дрижить твоя рука?!
Цей ряд твердий, незламаний і дужий

Закований у панцирі завзяття —
Не схилить шиї грозі твого кулака,
Умре розспіваний — в огні райдужнім!...

Ось тут із крові вашої святої
Нові зростуть ряди; такі, як ви, —
Як буруни розбурханих буй-хвиль...
Вони знов ночі громами ясної.

Підуть на поклик сурми бойової
У бій, за впавші ваші корогви,
Під чоботом кривавої Москви, —
За прапори Республіки нової...

Гей, сміло, друзі і з одкритими очима!
Назустріч смерті, славі і життю!
Не вам з катами йти в одну лаву!

Чи чуєте: вже сурмлять херувими...
Сміливо, дружно! Це ж останній штурм —
Це соняшне весілля! Враже, сальви!

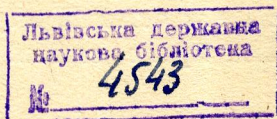

Вже сальви... хмарне небо передерлось,
Засипав ясні очі скорострільний град...
О, непорушний, сміливий ваш ряд —
Стоїть... стоїть!.. Співає: „Ще не вмерла“...

Стоїть... І з жаху небо в снігу сперлось —
І рветься з вихром пісні водопад...
З-під серць заллятих кров'ю надр
Лунає вічна пісня: „Ще не вмерла...“

Не вмере!... Хоч лави хиляться покосом...
І клоняться... не вам! не вам, кати!...
Полям отим — долині в мряці синій,

Що вербами прощання їм голосить...
Братам моїм; — світанням золотим —
Поклін оцей останій — Україні...

Р
Л
4543

~~6640~~

Л. ОТАМАНЕЦЬ

БАЗАР

ПОЕМА

Л Ъ В І В

~~0,47~~ 0,48

(1986)